

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7473
Karar No : 2007/1303

Davacı : Türkiye Seyahat Acentaları Birliği

Vekili : Av. Şükran Tezel

Süleymanpaşa Sok. Aybek İş Hanı K:3 30/30 Kadıköy - İSTANBUL

Davalı : Rekabet Kurumu

Bilkent Plaza B-3 Blok Bilkent - ANKARA

Vekili : Av. Ayperi Samantır - Aynı Adreste

İstemin Özeti : Türkiye Seyahat Acentaları Birliği 17. Olağanüstü Genel Kurulu'nda belirlenen üye kayıt ücretine ilişkin karara menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması isteminin reddine ilişkin Rekabet Kurulunun 27.10.2004 tarih ve 04-69/979-237 sayılı kararının iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Dava konusu işlemin hukuka uygun olduğu, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Erkan DEMİRTAŞ'ın Düşüncesi : Davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun Düşüncesi : Dava, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği 17.Olağanüstü Genel Kurulunda belirlenen üye kayıt ücretine ilişkin karara menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması isteminin reddine dair Rekabet Kurulunun 27.10.20054 tarih ve 04-69/979-237 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunu'nun 4.maddesinde,belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme,bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar,uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu hükmüne yer verildikten sonra aynı Kanunun 5.maddesinde, Kurul'un;

a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması şartlarının tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4.madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebileceği düzenlemesine yer verilmiş aynı Kanunun 8.maddesinde de, ilgili teşebbüs birliklerinin başvurusu üzerine,Kurul'un elinde bulunan bilgiler çerçevesinde bir anlaşmanın,kararın,eylemin veya birleşme ve devralmanın bu Kanunun 4.6. ve 7.maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verebileceği hükme bağlanmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7473
Karar No : 2007/1303

Görüldüğü gibi, 4.maddede belirtilen yasak mutlak olmayıp, 5.maddede sayılı şartlarının tamamının varlığı halinde rekabeti kısıtlayıcı uygulamalara 4.madde yasağından muafiyet tanınabilmektedir. Bunun için öncelikle rekabeti sınırlayıcı anlaşmanın veya uyumlu davranışın ya da teşebbüs birliği kararlarının ekonomi üzerinde olumlu etkiler doğururken, bu yararlı etkinin tüketiciyede yansımaları, rekabetin bu yararlı etkilerin elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması gerekmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı Birliğin 17.Olağanüstü Genel Kurulunda belirlenen üye kayıt ücretine ilişkin karara menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması yolundaki başvurusu üzerine inceleme yapıldığını, inceleme sonucu, seyahat acentalığı hizmetleri pazarı olarak belirlenen ilgili ürün pazarında ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak tespit edilen coğrafi pazarda, faaliyet göstermek için TÜRSAB üyeliğinin zorunlu olduğu, 20.000.000 TL. olarak belirlenen üye kayıt ücretinin pazara yeni giriş yapan teşebbüslerin katlanmaları gereken maliyet kalemi olması nedeniyle sektöre giriş engeli niteliği taşıdığı, dolayısıyla pazarda daha az teşebbüsün yer alması sebebiyle rekabetin sınırlanmasına yol açtığı, yüksek giriş ücretinin kayıt dışı kaçak acenta açmak suretiyle faaliyet gösterilmesine neden olabildiği, bu durumun tüketiciler açısından zararlı sonuçlar doğurduğu, bu düzeyde belirlenen giriş ücretinin uygulamada beklenen toplam faydayı azalttığı, rekabetin gereğinden fazla sınırlandırıldığı hususlarının saptanması üzerine dava konusu kararın alındığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, ilgili pazarda faaliyet gösterebilmek için davacı Birliğe üyeliğin, dolayısıyla teşebbüsler açısından belirlenen giriş ücretinin ödenmesinin zorunlu olması karşısında, piyasada faaliyet gösterenlerin katlandığı yıllık aidatların üzerinde olan giriş ücretlerinin pazara girişlerde caydırıcı etkisi nedeniyle giriş engeli niteliği taşıdığı, bu yönüyle piyasada olağan akış içerisinde beklenen rekabetin sınırlanmasına yol açtığı, rekabetin sınırlanması ve denetim dışı faaliyete yönelmesi nedeniyle tüketici açısından zararlı sonuçların ortaya çıkacağı açık olup, bu haliyle giriş ücretine dair davacı Birlik kararının 4054 sayılı Kanunun 4.maddesine aykırı olması nedeniyle aynı Kanunun 8.maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesi imkanı bulunmadığı gibi, muafiyet için 5.maddede sayılı koşulların sağlanamaması nedeniyle kararın 4.madde hükümlerinden muaf tutulması da mümkün değildir.

Açıklanan nedenlerle, hukuka uygun olarak tesis edilen Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılan davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce duruşma için önceden belirlenen 13.03.2007 tarihinde davacı Türkiye Seyahat Acentaları Birliği vekili Av. Şükran Tezel'in ve davalı idare vekili Av. Ayperi Samantır'ın geldiği; Danıştay Savcısı Gülen Aydınoglu'nun hazır bulunduğu görülerek duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilip

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7473
Karar No : 2007/1303

dinlendikten ve Danıştay Savcısı'nın düşüncesi de alındıktan sonra taraflara son kez söz verilerek duruşma tamamlandı. Dosya incelenip gereği görüldü:

Dava, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği 17. Olağanüstü Genel Kurulu'nda belirlenen üye kayıt ücretine ilişkin karara menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması isteminin reddine ilişkin Rekabet Kurulunun 27.10.2004 tarih ve 04-69/979-237 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 1.maddesinde, bu Kanun'un amacının, "mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak" olduğu belirtilmiş olup; anılan Yasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukuki işlem ve davranışların, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemlerin bu Kanun kapsamına girdiği belirtilmiş, 3. maddesinde, Teşebbüs, "piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler olarak tanımlanmış, 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş, Yasanın "Muafiyet" başlıklı 5.maddesinde; a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması, b) Tüketicinin bundan yarar sağlanması, c) ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması, d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması, şartlarının tamamının varlığı halinde ilgililerin talebi üzerine, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4.madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verilebileceği, muafiyet kararlarının en çok beş yıl için verileceği, muafiyet verilmesinin belli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlanabileceği belirtilmiş, 6. maddesinde; bir veya birden fazla teşebbüsünün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hakim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanmasının hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş, 8.maddesinde de, ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin başvurusu üzerine Kurul'un, elinde bulunan bilgiler çerçevesinde bir anlaşmanın, kararın, eylemin veya birleşme ve devralmanın bu Kanunun 4.6. ve 7.maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verebileceği, Yasa'nın

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7473
Karar No : 2007/1303

16/2 maddesinde ise; bu Yasa'nın 4. ve 6. maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği sabit olanlara yasa maddesinde belirtilen miktarda para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 27. maddesinin (a) bendinde, bu Kanun'da yasaklanan faaliyetler ve hukuki işlemler hakkında, başvuru üzerine veya resen inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak; bu Kanun'da düzenlenen hükümlerin ihlâl edildiğinin tespit edilmesi üzerine, bu ihlallere son verilmesi için gerekli tedbirler alıp bundan sorumlu olanlara idari para cezaları uygulamak Rekabet Kurulu'nun görevleri arasında sayılmıştır.

4054 sayılı Kanunun "Başvuru Sahiplerine Bildirim" başlıklı 42. maddesinin ilk fıkrasında, Kurulun, ihbar veya şikayet başvurularında ileri sürülen iddiaları ciddi ve yeterli bulması durumunda, ihbar veya şikayet edenlere ileri sürülen iddiaların ciddi bulunduğunu ve araştırmaya başladığını yazılı olarak bildireceği; ikinci fıkrasında ise Kurulun, gerek başvuruları açıkça reddetmesi, gerekse süresi içinde bildirimde bulunmayarak reddetmiş sayılması durumlarında, doğrudan ya da dolaylı menfaati olduğunu belgeleyen herkesin Kurulun ret kararlarına karşı yargı yoluna başvurabilecekleri kurala bağlanmıştır.

Görüldüğü gibi, 4.maddede belirtilen yasak mutlak olmayıp, 5.maddede sayılı şartların tamamının varlığı halinde rekabeti kısıtlayıcı uygulamalara 4.madde yasağından muafiyet tanınabilmektedir. Bunun için öncelikle rekabeti sınırlayıcı anlaşmanın veya uyumlu davranışın ya da teşebbüs birliği kararlarının ekonomi üzerinde olumlu etkiler doğururken, bu yararlı etkinin tüketiciye de yansması, rekabetin bu yararlı etkilerin elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması gerekmektedir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Türkiye Seyahat Acentaları Birliğinin 15.05.2004 tarihinde yapılan 17.Olağanüstü Genel Kurulunda belirlenen üye kayıt ücretine ilişkin karara menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması yolundaki başvurusu üzerine hazırlanan Menfi Tespit /Muafiyet Ön İnceleme Raporunun Kurul toplantısında görüşülerek "seyahat acentalığı hizmetleri pazarı olarak belirlenen ilgili ürün pazarında ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak tespit edilen coğrafi pazarda,faaliyet göstermek için TÜRSAB üyeliğinin zorunlu olduğu, 20.000.000 TL. olarak belirlenen üye kayıt ücretinin pazara yeni giriş yapan teşebbüslerin katlanmaları gereken maliyet kalemi olması nedeniyle sektöre giriş engeli niteliği taşıdığı, dolayısıyla pazarda daha az teşebbüsün yer alması sebebiyle rekabetin sınırlanmasına yol açtığı, yüksek giriş ücretinin kayıt dışı kaçak acenta açmak suretiyle faaliyet gösterilmesine neden olabildiği, bu durumun tüketiciler açısından zararlı sonuçlar doğurduğu,bu düzeyde belirlenen giriş ücretinin uygulamada beklenen toplam faydayı azalttığı, rekabetin gereğinden fazla sınırlandırıldığı " hususlarının saptanması üzerine dava konusu kararın alındığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, ilgili pazarda faaliyet gösterebilmek için davacı Birliğe üyeliğinin, dolayısıyla teşebbüsler açısından belirlenen giriş ücretinin ödenmesinin zorunlu olması,bunun

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7473
Karar No : 2007/1303

da pazarda bulunan firmaların katlanmayıp, pazara yeni giriş yapan firmaların katlanmak zorunda olduğu bir maliyet olması ve gene bu kararın da halihazırda faaliyet gösteren teşekküllerin(Genel Kurul),pazara yeni giriş yapacak acentaları ilgilendiren bir konuda verdikleri karar olması karşısında, giriş ücretlerinin pazara girişlerde caydırıcı etkisi nedeniyle giriş engeli niteliği taşıyamaması gerektiği açıktır.

Kayıt ücretlerinin yüksek belirlenmesinin, rekabetin sınırlanmasına yol açtığı, TÜRSAB'ın giriş ücreti kaleminden elde ettiği geliri de azalttığı, ancak buna karşın belge devrini artırdığı ve denetim dışı faaliyete yönelmesine yol açtığı, öte yandan TÜRSAB Genel Kurul kararından iki yıl sekiz ay sonra 1168 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 35.maddesine 13.01.2007 tarih ve 5571 sayılı Kanunun 11.maddesi ile eklenen fıkra ile Birliğe kayıt ücretinin yirmibin Yeni Türk Lirası olarak belirlendiği anlaşılmakta olup, bu haliyle giriş ücretine dair davacı Birlik kararının, 4054 sayılı Kanunun 4.maddesine aykırı olduğu, muafiyet için 5.maddede sıralanan muafiyet şartlarını taşımadığı belirtilerek başvuru konusu teşebbüs birliği kararına muafiyet verilemeyeceğine ilişkin kararda hukuka aykırılık görülmemiştir.

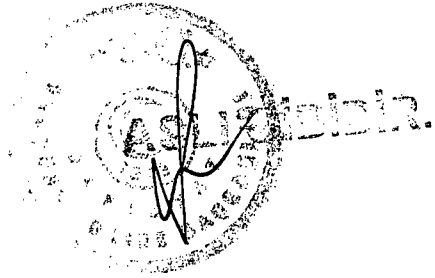
Açıklanan nedenlerle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 1.000,00.-YTL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, yürütmenin durdurulması isteminin reddi kararına yapılan itiraz sırasında yatırılan 18,20 YTL harç ile artan 1,00 YTL posta ücretinin istemi halinde davacıya iadesine, 13.03.2007 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Z.Ayla	Suna	Turan	Zümrüt
ÖZTÜRK	PERKTAŞ	TÜRKOĞLU	KARAKAYA	ÖDEN

X

YARGILAMA GİDERLERİ

Başvuru Harcı	: 17,00.-YTL
Karar Harcı	: 22,90.-YTL
YD Harcı	: 18,20.-YTL
Vekâlet Harcı	2,00.-YTL
Posta Gideri	+ : 49,00-YTL
TOPLAM	: 109,10.-YTL

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/7473
Karar No : 2007/1303

KARŞI OY : Dava, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği'nin (TÜRSAB) 17. Olağanüstü Genel Kurulu'nda belirlenen üye kayıt ücretine ilişkin karara, menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınmasına ilişkin TÜRSAB'ın isteminin reddine ilişkin Rekabet Kurulu'nun 27.10.2004 tarihli, 04-69/979-237 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Kanunun 4. maddesine göre teşebbüs birliklerinin de doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasak olarak nitelendirilmiş; anılan maddede ayrıca bu hallere örnek olabilecek anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar gösterilmiştir.

Ancak, Rekabet Kurulu 4054 sayılı Kanunun 5. maddesinde sayılan şartların tamamının varlığı halinde (dava konusu işlemin tesis edildiği tarihteki şekliyle) ilgililerin talebi üzerine bu tür kararların 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilir. 4504 sayılı Kanunun 5. maddesinde 5388 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, birinci fıkrada yer alan "ilgililerin talebi üzerine" ibaresi madde metninden çıkarılmış olup; bu yeni düzenleme şekliyle, mal ve hizmet piyasasında tek önemli olanın rekabet olmadığı; bunun yanısıra 5. maddede yer alan şartların varlığı halinde belirli süreyle, 4. madde uygulamasının askıya alınabileceği, hatta bunun, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup halinde muafiyet tanınmasını sağlayan ve şartlarını gösteren tebliğler çıkarılmak suretiyle alabileceği hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Dava konusu uyuşmazlık; 4054 sayılı Kanundaki bu hükümler, özellikler 5. maddenin getiriliş amacı gözönünde bulundurularak ve seyahat acentalarının hizmet pazarı, etki alanı ve hizmet götürdüğü kitle dikkate alınarak incelenmek durumundadır.

TÜRSAB'ın 15. ve 16. Genel Kurul toplantılarında belirlenen ve Rekabet Kurulu kararları uyarınca uygulaması durdurulan giriş ücretleri (35-50 milyar, 85-100 milyar) ile birlikte değerlendirildiğinde; 17. Olağanüstü Genel Kurul'da öngörülen 20 milyarlık ücretin, Rekabet kurulunca objektif bir kriter getirilmeksizin ve 2004 yılı için piyasaya giriş engeli yarattığı hususunda bir piyasa değerlendirilmesi yapılmaksızın, 4054 sayılı Yasanın 4. maddesine aykırılık oluşturduğu şeklinde verilen dava konusu kararda, eksik incelemeye dayalı olması nedeniyle hukuka uyarlık bulunmadığından, iptali gerektiği oyuyla davanın reddine ilişkin karara katılmıyorum.

Üye
Suna TÜRKÖĞLU

